

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1023

Vragen van het lid **Ergin** (DENK) aan de Ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het verbod op bidden tijdens pauzes bij Zadkine* (ingezonden 28 november 2024).

Antwoord van Minister **Bruins** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap), mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 13 januari 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 914.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht over onrust onder het personeel van onderwijsinstelling Zadkine naar aanleiding van het verbod op bidden tijdens pauzes?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u het feit dat vanuit het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid wordt gesteld dat een verbod op bidden in strijd is met de Algemene wet gelijke behandeling, terwijl Zadkine aanvankelijk toch een dergelijk verbod probeerde te handhaven?

Antwoord 2

Uiteraard dient in Nederland de Algemene wet gelijke behandeling te worden nageleefd, dus ook bij Zadkine. Zie voor het vervolg het antwoord op vraag 3.

Vraag 3

Deelt u het standpunt dat het bestuur van Zadkine onvoldoende kennis had van de wetgeving rond religieuze vrijheid op de werkvloer? Zo nee, hoe verklaart u dat dit beleid werd ingevoerd ondanks de bestaande wetgeving?

¹ AD, 26 november 2024, «Onrust onder Zadkine-personeel na verbod op bidden in de pauze: «Je mag dit medewerkers niet ontnemen»», (www.ad.nl/rotterdam/onrust-onder-zadkine-personeel-na-verbod-op-bidden-in-de-pauze-je-mag-dit-medewerkers-niet-ontnemen-a92ca202/).

Antwoord 3

Het bestuur van Zadkine geeft aan dat de formulering van de betreffende e-mail ongelukkig gekozen is en aanleiding geeft tot misverstanden. Om die reden is de e-mail ook ingetrokken en heeft het bestuur van Zadkine spijt betuigd, aangezien het niet hun bedoeling is geweest om groepen of overtuigingen uit te sluiten.

Vraag 4

Bent u bereid het bestuur van Zadkine te wijzen op de wettelijke verplichtingen en mogelijke negatieve gevolgen van een dergelijk beleid voor inclusiviteit op de werkvloer?

Antwoord 4

Zie het antwoord op vraag 3: hier is geen reden meer voor.

Vraag 5

Klopt het dat werknemers in Nederland zelf mogen bepalen hoe zij hun pauze invullen, inclusief religieuze handelingen zoals bidden, zolang dit de werkvloer niet verstoort? Hoe wordt dit recht in de praktijk gewaarborgd?

Antwoord 5

Dat klopt. De Arbeidstijdenwet (Atw) regelt het recht van de werknemer op een pauze als onderbreking van de arbeid tijdens de dienst, waarin de werknemer geen enkele verplicht heeft ten aanzien van de bedwongen arbeid. Pauzes vallen niet onder arbeidstijd en zijn vrij in te vullen. De Algemene wet gelijke behandeling schrijft daarnaast voor dat een werkgever zijn of haar werknemers in beginsel geen onderscheid mag maken naar godsdienst. Een werknemer die zich gediscrimineerd voelt, kan een klacht over ongelijke behandeling indienen bij het College voor de Rechten van de Mens

Vraag 6

Hoe beoordeelt u het ontbreken van stilte-ruimtes bij Zadkine, ondanks eerdere verzoeken van studenten en medewerkers? Vindt u dat het faciliteren van dergelijke ruimtes zou moeten worden opgenomen in richtlijnen voor inclusieve onderwijsinstellingen?

Antwoord 6

Het inrichten van stilte-ruimtes voor studenten is geen verplichting. Het is aan de onderwijsinstelling zelf hoe hiermee om te gaan. Zadkine gaat in gesprek met de studentenraad, de ondernemingsraad en vakbonden over eventuele stilte-ruimtes en richtlijnen voor bidden tijdens eigen tijd, zoals pauzes. De onderwijsinstelling past tevens haar studentenstatuut aan, waarin voorheen opgenomen stond dat de instelling ieders geloof respecteert, maar geen ruimtes faciliteert voor bidden of andere vormen van actieve geloofsbelijdenis. Ik beoordeel het positief dat Zadkine deze stappen zet.

Vraag 7

Hoe beoordeelt u het huidige beleid van Zadkine, waarin religieuze uitingen niet expliciet worden verboden maar ook niet actief worden gefaciliteerd, in het kader van het bevorderen van een inclusieve werkomgeving?

Antwoord 7

Het is belangrijk om te werken aan een inclusieve werkomgeving. Ik heb begrepen dat het bestuur van Zadkine zich hier ook actief voor inspant. Zo heeft Zadkine aangegeven hun studentenstatuut aan te passen en worden er gesprekken gevoerd over de mogelijke inrichting van stilte-ruimtes.

Vraag 8

Wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat onderwijsinstellingen zoals Zadkine hun diversiteits- en inclusiebeleid beter afstemmen op de wetgeving én op de behoeften van medewerkers en studenten?

Antwoord 8

Het is aan onderwijsinstellingen zelf om, binnen de kaders van de wet, vorm te geven aan een inclusieve werkomgeving. Ik zie op dit moment geen aanleiding om aanvullende maatregelen te treffen.

Vraag 9

Bent u van mening dat onderwijsinstellingen die met publieke middelen bekostigd worden ruimte zouden moeten bieden aan iedereen en geen beleid van uitsluiting op basis van religie mogen toepassen?

Antwoord 9

De Algemene wet gelijke behandeling verbiedt de discriminatie op grond van religie. Het is aan de onderwijsinstellingen zelf op welke manier zij invulling geven aan een inclusieve werkomgeving, zolang dit binnen het juridisch kader van de Algemene wet gelijke behandeling past.